

Co je Eurydice

Úkolem sítě Eurydice je poznávat a objasňovat organizaci a fungování různých evropských vzdělávacích systémů. Tato síť popisuje národní vzdělávací systémy a zpracovává tematické srovnávací studie i další ukazatele a statistiky. Všechny publikace Eurydice jsou zdarma dostupné na internetových stránkách nebo na vyžádání v tištěné podobě. Cílem Eurydice je prostřednictvím své práce zlepšovat porozumění, spolupráci, důvěru a mobilitu na evropské i mezinárodní úrovni. Síť Eurydice se skládá z národních oddělení sídlících v jednotlivých evropských zemích. Její aktivity koordinuje Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast. Více informací lze nalézt na adrese <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>

Plné znění studie

Zajišťování kvality ve vzdělávání: politiky a přístupy k evaluaci škol v Evropě je uložena v angličtině na stránkách Eurydice http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_reports_en.php

Tištěnou verzi studie

Ize na vyžádání získat na adrese: eacea-eurydice@ec.europa.eu

Kontakt

Wim Vansteenkiste,
Communication and Publications:
+32 2 299 50 58

České národní oddělení Eurydice

Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
E-mail: eurydice@dzs.cz
Web: www.naerasmusplus.cz

Nová publikace Eurydice

Zajišťování kvality ve vzdělávání: politiky a přístupy k evaluaci škol v Evropě

Školy jsou základními stavebními kameny systémů vzdělávání a odborné přípravy a klíčovými aktéry ve vzdělávací politice. Evaluace škol je důležitým nástrojem, který zlepšuje jak organizaci a fungování ve školách, tak i kvalitu poskytování vzdělávání.

Zlepšování kvality vzdělávání a odborné přípravy je stálým tématem politických debat o vzdělávání na národní i evropské úrovni. Je jedním ze čtyř hlavních cílů vytyčených pro systémy vzdělávání ve Strategickém rámci evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020).

Na podporu tohoto procesu vznikla publikace *Zajišťování kvality ve vzdělávání: politiky a přístupy k evaluaci škol v Evropě*, která bilancuje uspořádání a organizaci evaluace škol ve vzdělávání na primární a povinné sekundární úrovni ve všech členských zemích Evropské unie, na Islandu, v Norsku, v Bývalé jugoslávské republice Makedonii a v Turecku.

Zpráva se podrobněji zabývá dvěma základními typy evaluace ve školách. Prvním z nich je externí evaluace, již zajišťují hodnotitelé, kteří nejsou přímo zapojeni do aktivit ve školách. Druhým typem je interní evaluace, kde většinu hodnotitelů tvoří zaměstnanci příslušné školy. Publikace obsahuje jak popis situace v jednotlivých zemích, tak i srovnávací přehled evaluace škol v Evropě. Referenčním rokem je školní rok 2013/14.

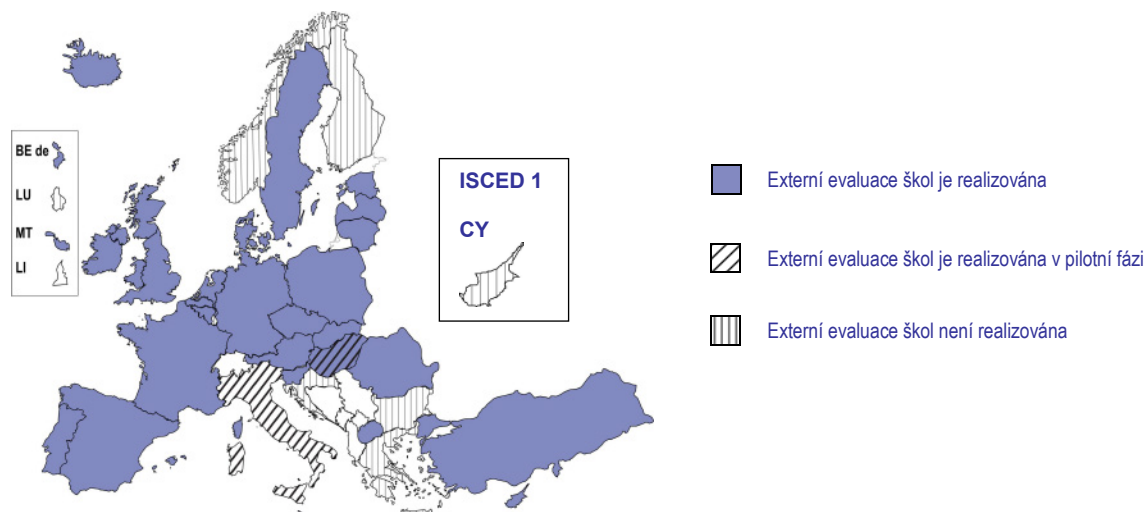
Tento leták poskytuje stručné shrnutí některých nejdůležitějších závěrů zmiňované publikace.

Externí evaluace škol se uskutečňuje v 26 evropských zemích

Externí evaluace škol se v současné době uskutečňuje v 31 vzdělávacích systémech 26 zemí. Externí evaluace se zaměřuje na školu jako celek a v zásadě se snaží sledovat a zlepšovat její kvalitu. Ve většině případů externí evaluace škol posuzuje širokou škálu školních aktivit, jako jsou vzdělávací a manažerské úkoly spojené s řízením školy, výsledky žáků, kvalita vyučování a

dodržování předpisů. Konkrétní sledované oblasti se v jednotlivých zemích liší. Ve většině systémů jsou evaluační kritéria stanovena na centrální úrovni a popisují nejen to, na co by se měla externí evaluace zaměřit, ale definují i to, jak by měla podle souboru standardů „dobrá“ škola vypadat.

Status externí evaluace škol podle nařízení na centrální/nevyšší úrovni, denní povinné všeobecné vzdělávání, 2013/14

Zdroj: Eurydice.

Hlavní fáze externí evaluace škol jsou ve všech evropských zemích stejné

Zatímco zaměření a rozsah hodnocených aktivit se mohou v jednotlivých zemích lišit, postupy při realizaci externí evaluace škol jsou v celé Evropě velmi podobné. Proces evaluace se skládá převážně ze tří fází: (1) počáteční analýza, (2) návštěvy školy a (3) vypracování zprávy. Šest vzdělávacích systémů (Dánsko, Irsko, Nizozemsko, Švédsko, Velká Británie – Anglie a Severní Irsko) zařazuje jako první krok posouzení rizik s cílem zaměřit evaluační úsilí na školy, které se zdají vykazovat podprůměrné výsledky, nebo s cílem vybrat z různých typů inspekce vhodnou metodu.

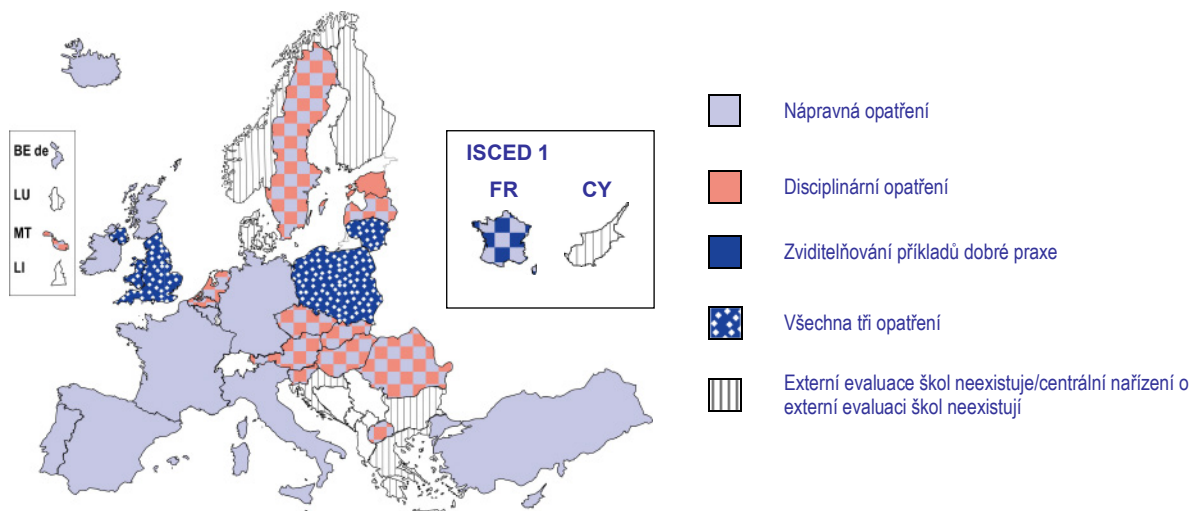
„Návštěvy školy“ jsou běžným modelem procesů externí evaluace škol ve všech zemích. Jejich účelem je poskytnout hodnotitelům informace o výkonu a fungování školy „z první ruky“. Během těchto návštěv hodnotitelé prověřují dokumentaci školy, sledují vyučovací metody a diskutují se zaměstnanci školy i s externími zainteresovanými subjekty, pokud je tak předem dohodnuto. Třetí fáze spočívá ve vypracování závěrečné zprávy z evaluace školy.

Nejčastějším výsledkem externí evaluace škol jsou nápravná opatření

Výsledky externí evaluace škol mohou být rozčleněny do tří obecných kategorií: nápravná opatření, disciplinární opatření a představení příkladů dobré praxe školy. Zdaleka nejčastější jsou nápravná opatření. Jejich cílem je pojmenovat nalezené nedostatky a napravit případné porušování předpisů. V některých systémech, kde nápravná opatření nesplňují svůj cíl, nařizují orgány zodpovědné za vzdělávání disciplinární opatření, která mohou být zaměřena na školu jako celek nebo zřídka i na konkrétní jednotlivce. V šesti vzdělávacích systémech

(Francie, Litva, Polsko a Velká Británie – Anglie, Wales a Severní Irsko) jsou externí evaluace využívány nejen k nalezení nedostatků, ale i k identifikaci silných stránek a příkladů dobré praxe školy, které pak lze představit širší pedagogické obci. Zviditelňování příkladů dobré praxe podporuje kulturu pozitivní zpětné vazby, umožňuje sdílet osvědčené fungující postupy a dokáže spustit mechanismus vzájemného učení (*peer-learning*), který se pozitivně odráží v celém vzdělávacím systému.

Výsledky externí evaluace škol, denní povinné všeobecné vzdělávání, 2013/14

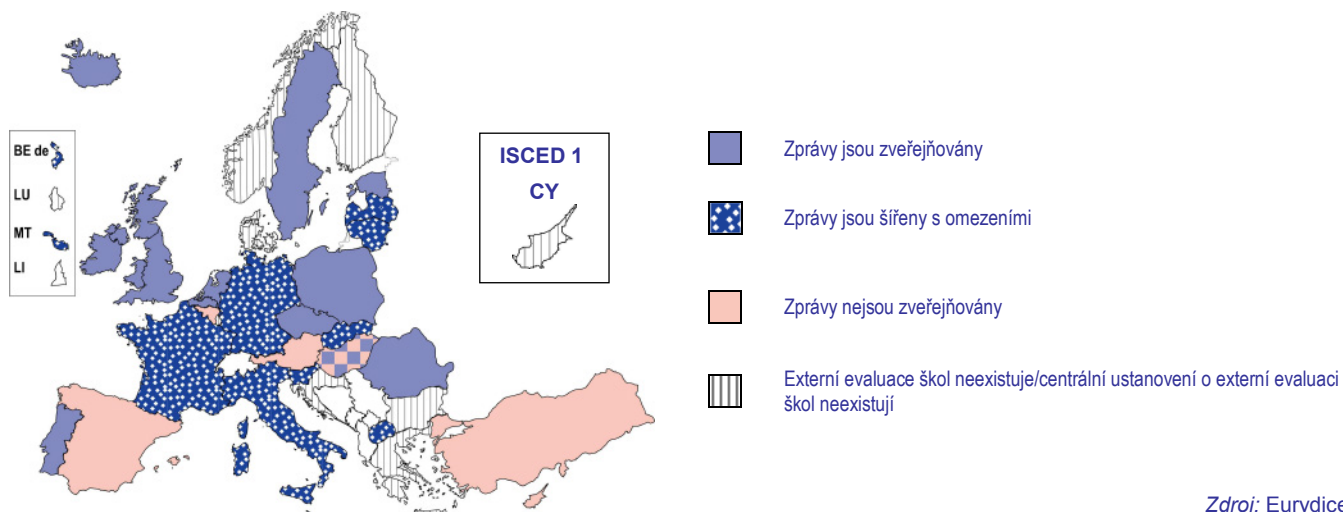
Zdroj: Eurydice.

Většina zemí závěrečné zprávy z externí evaluace zveřejňuje

Se zprávami z externí evaluace je v celé Evropě nakládáno jedním ze tří způsobů: závěrečná zpráva (1) je zveřejněna, (2) je šířena s jistými omezeními (např. jen na vyžádání) a (3) není zveřejněna. Svě zprávy nezveřejňuje pouze několik systémů (Belgie – Francouzské společenství, Dánsko, Španělsko, Kypr za nižší sekundární vzdělávání, Maďarsko, Rakousko a Turecko), ostatní pak spadají do jedné ze dvou prvních kategorií. Zveřejňování zpráv z evaluace škol je pro subjekty zainteresované ve škole důležitým informačním zdrojem, který může přispívat ke zlepšování kvality.

Kromě toho v systémech, kde mají rodiče a žáci právo si vybírat školu, jako je tomu například v Nizozemsku nebo v některých částech Velké Británie, umožňuje zveřejňování školních evaluačních zpráv rodičům a žákům získat informace o škole, a na jejich základě se rozhodnout. Může však také zvýšit soupeření o žáky mezi školami, a tím spustit dynamiku podobnou tržním principům. Ve většině zemí ale ve skutečnosti svobodná volba školy a zveřejňování závěrů z externí evaluace současně neexistují.

Zveřejňování zpráv z externí evaluace jednotlivých škol, denní povinné všeobecné vzdělávání, 2013/14

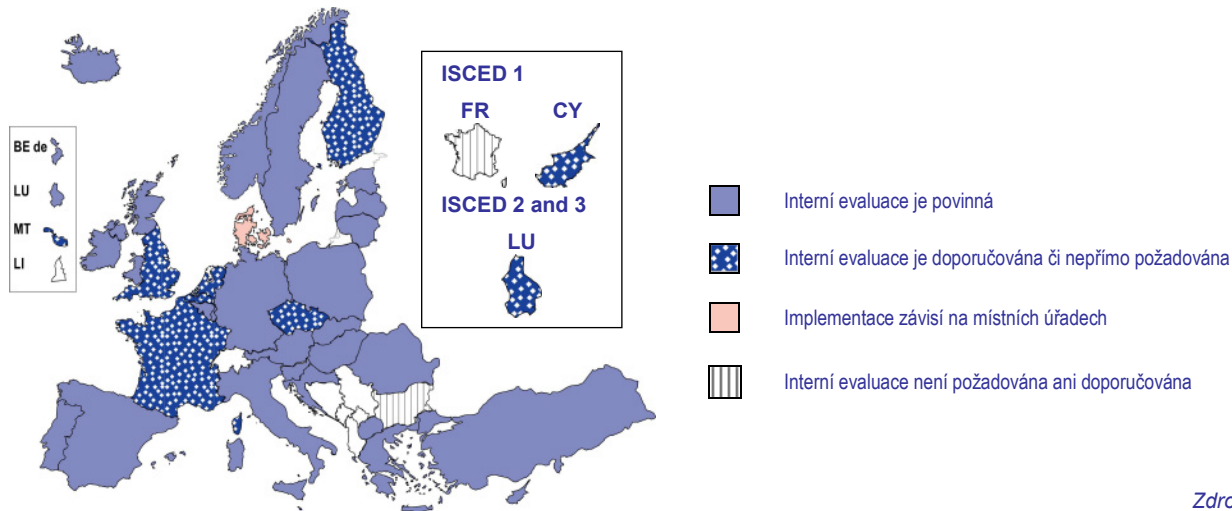
Zdroj: Eurydice.

Interní evaluace škol je povinná v 27 vzdělávacích systémech

Interní evaluace škol je proces, který školy samy zahajují a uskutečňují jej za účelem zhodnocení vlastní kvality. Realizován je především zaměstnanci školy a v některých případech i ve spolupráci s dalšími zainteresovanými osobami, například žáky, rodiči či členy místní komunity. Interní evaluace se může zaměřovat na jakékoliv stránky školního života, od přístupu ke

vzdělávání po řízení školy. Za poslední desetiletí několik zemí změnilo interní evaluaci z doporučené na povinnou. Výsledkem je, že interní evaluace škol je v současné době povinná v 27 vzdělávacích systémech. V zemích, kde povinná není, je zpravidla doporučena, výjimku tvoří pouze Bulharsko a Francie (primární úroveň), kde není ani doporučena, ani povinná.

Status interní evaluace škol podle nařízení na centrální/nejvyšší úrovni, denní povinné všeobecné vzdělávání, 2013/14

Téměř všechny země podporují školy při realizaci interní evaluace

Všechny země s výjimkou Bulharska využívají přinejmenším jedno či více podpůrných opatření, která pomáhají školám při realizaci interní evaluace. Tato opatření zahrnují odborná školení na interní evaluaci, využití struktury zavedené pro externí evaluaci,

indikátory umožňující školám porovnání s ostatními školami, speciální návody a příručky, online fóra, rady externích odborníků a v některých případech i finanční podporu. Nejčastějším způsobem podpory škol v celé Evropě je poskytování návodů a příruček.

Mnohé země využívají výsledky interní evaluace škol v procesu externí evaluace

V 31 vzdělávacích systémech podstupují školy jak externí, tak interní evaluaci. Ve většině případů jsou závěry z interní evaluace využívány externími hodnotiteli jako zdroj informací, který jim umožňuje lépe pochopit školu a poté identifikovat určité oblasti, jež vyžadují zvláštní pozornost. Pokud externí hodnotitelé nevyužívají

zprávy z interní evaluace jako zdroj informací, je to často z toho důvodu, že oba procesy nesledují stejný cíl a nemají stejnou náplň, nebo proto, že proces interní evaluace není povinný, anebo není dosud plně implementován.

Zainteresované subjekty hrají při evaluaci škol důležitou roli

Účast zainteresovaných subjektů během evaluace škol je velmi podporována Evropským parlamentem i Radou. Ve svém doporučení o „evropské spolupráci při hodnocení kvality vzdělávacího systému“ Evropský parlament i Rada podporují společnou zodpovědnost za zlepšování

škol za účasti zaměstnanců, rodičů, žáků a členů místní komunity. Mnoho evropských zemí požaduje účast zainteresovaných subjektů v obou typech evaluace, přestože způsob, zaměření i rozsah jejich zapojení je velmi rozmanitý.

Plné znění studie *Zajišťování kvality ve vzdělávání: politiky a přístupy ke školní evaluaci v Evropě* je dostupné v angličtině na webových stránkách Eurydice: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_reports_en.php

Další informace lze nalézt v databázi Eurypedia: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/eurypedia_en.php